Ўзбекистон - келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

5 МАРТ ШАНБА. № 46 (794). Сотувда эркин нархда. 1994 йил.

ЎЗБЕКИСТОН–РОССИЯ:

ЎЗАРО МАНФААТДОРЛИК ЙЎЛИ

Кремль. Ўзбекистон Президенти И. Каримов, Россия Президенти Б. Ельцин.

Илгари хабар қилинганидек, 2—3 март кунлари Президент Ислом Каримов бошчилигидаги Ўзбекистон Республикаси давлат делегацияси расмий ташриф билан Москвада бўлди.

Ҳамдўстлик мамлакатлари раҳбарларининг бу шаҳри азимга тез-тез бориб туриши одатдаги ҳолга айланиб қолган. Нима бўлса-да, Москва собиқ Иттифоқнинг собиқ пойтахти! Чунки илгари шу Иттифоққа кирган республикаларнинг аксарияти унга минг-бир ришта билан боғлангани яхши маълум. Шу боис, давлатимиз бошлиғи ҳам бу ерда ўтказилган турли машварат ва учрашувларда кўп марта қатнашган. Лекин бу галги ташриф шуниси билан диққатга сазоворки, у мустақил давлат Президентининг Ҳамдўстлик мамлакатлари раҳбарлари орасида биринчи бўлиб расмий давлат ташрифи билан Россияга келиши эди.

Внуково аэропортининг Ўзбекистон ва Россия байроқлари билан безатилиши, фахрий қоровулнинг саф тортиши, иккала давлат мадҳияларининг ижро этилиши, айниқса, Катта Кремль саройининг муҳташам Георгий залида Россия Президентининг олий мартабали меҳмон — Ислом Каримов шарафига уюштирган расмий кутиб олиш маросими — буларнинг барчаси мазкур ташрифнинг одатдагидан ўзгача, юксак мақомда эканидан далолат бериб турди.

Музокаралар икки Президентнинг юзма-юз суҳбати билан бошланди. Улар давлатларимиз ўртасидаги сиёсий ва иқтисодий муносабатларнинг ҳозирги аҳволи ва уни ривожлантириш йўллари, ҳарбий соҳадаги ҳамкорлик, шунингдек, халқаро миқёсдаги, хусусан, тожик-афғон чегарасини мустаҳкамлаш билан боғлиқ масалалар тўғрисида фикрлашдилар.

Сўнгра музокаралар кенг доирада — Ўзбекистон ва Россия давлат делегациялари аъзолари иштирокида давом эттирилди.

Тарих тажрибаси шуни кўрсатадики, ҳеч қандай давлат, у қанча буюк ва қудратли бўлмасин, яккаёлғиз ривожлана олмайди. Зеро, турли мамлакатларнинг иқтисодиёти бир-биридан сув ичиб, озиқланиб туриши ҳаётий заруратдир: биров хомашё, биров бутловчи маҳсулотлар, биров технология етказиб беради. Бундай иқтисодий алоқалар собиқ Иттифоқнинг парчаланиши, айниқса, ёш мустақил давлатлар ўз миллий пулини жорий этиши туфайли маълум даражада узилиб қола бошлаган эди.

Ана шу алоқаларни тиклаш, Россия билан Ўзбекистон ўртасида янгича, ўзаро манфаатли ҳамкорликни йўлга қўйиш — музокараларнинг асосий мавзуи бўлди.

Музокаралар тугагач, Катта Кремль саройининг Владимир залида ҳужжатларни имзолаш маросими бўлди. Икки давлат Президентлари И. Каримов ва Б. Ельцин Ўзбекистон Республикаси билан Россия Федерацияси ўртасидаги ҳар томонлама ҳамкорликни ривожлантириш ва кенгайтириш тўғрисидаги деклорацияни, ҳарбий соҳадаги ҳамкорлик, иқтисодий интеграцияни чуқурлаштириш ҳақидаги шартномаларни имзоладилар.

Ташриф давомида москваликларнинг, айниқса, оммавий ахборот воситалари вакилларининг Ўзбекистонга қизиқиши яққол сезилиб турди. Ҳужжатлар имзоланиши биланоқ, москвалик ва хорижий журналистлар Президент Ислом Каримовни ўраб олди. Юртбошимиз уларни қизиқтирган барча саволларга аниқ ва батафсил жавоб қайтарди.

— Бугун имзоланган ҳужжатлар мамлакатларимизнинг ҳам сиёсий, ҳам иқтисодий ҳаётида муҳим аҳамият касб этади. Чунки улар тенг ҳуқуқлик асосига қурилган, — деди Президент И. Каримов мухбирларга. — Сизларда бундан Россия қандай манфаат топади, деган савол туғилиши мумкин. Шуни унутмаслик керакки, Россия эртани ўйлаб иш кўрадиган бўлса, собиқ Иттифоқ ҳудудидаги анъанавий бозорларини йўқотмаслиги керак. Зотан, бозор бўш қолмайди, уни биров тарк этса, дарҳол бошқа давлатлар эгаллаб олади. Бу эса Россия иқтисодиётига жиддий зарар келтириши мумкин.

Тушдан кейин Ўзбекистон делегацияси аъзолари Россия Федерацияси ҳукумати жойлашган Оқ уйга йўл олди. Бу ерда Президент Ислом Каримов Россия Федерацияси ҳукумати раиси В. Черномирдин билан яккама-якка суҳбатлашди. Сўнгра делегация аъзолари иштирокида музокаралар давом эттирилди. Давлат бошлиқлари имзолаган ҳужжатларда кўзда тутилган тадбирларни амалга ошириш йўллари белгиланди.

Президент И. Каримов ва Россия Бош вазири В. Черномирдин ҳужжатларни имзолаш пайтида.

Ф. ҚУРБОНБОЕВ олган суратлар.

Президент Ислом Каримов ва Россия ҳукумати раиси В. Черномирдин даромад ва мулкка иккиёқлама солиқ солмаслик, Қуролли кучларни ҳамкорликда моддий ва техник жиҳатдан таъминлаш ва ҳаво йўллари ҳақидаги ҳукуматлараро битимларни имзоладилар. Шунингдек, Ташқи ишлар вазирликлари, божхона хизматлари фаолиятига доир ҳужжатлар ҳам қабул қилинди.

Кечқурун Россия Президенти Б. Ельцин олий мартабали меҳмон — Ислом Каримов шарафига зиёфат берди.

Ташрифнинг иккинчи куни эрталаб Ислом Каримов Москвадаги номаълум аскар қабрига гулчамбар қўйди. Иккинчи жаҳон уруши жанггоҳларида кўплаб ҳамюртларимиз ҳам ҳалок бўлган. Бу қабр ана шу қурбонлар хотираси рамзи ҳамдир. Юртбошимиз уларнинг ҳурматини бажо келтирди.

Шундан сўнг делегация аъзолари Кремль саройига йўл олади. Бу ерда Ўзбекистон Президентини расмий кузатиш маросими бўлди. Президентлар — Ислом Каримов ва Борис Ельцин олиймақом учрашув натижаларидан мамнун эканликларини айтиб, самимий хайрлашдилар.

...Россия пойтахтидаги Ўзбекистон Республикаси элчихонаси москваликларнинг севимли масканига айланиб қолган. Унда дўстлик кечалари, Ўзбекистон ҳаётига доир суҳбат ва брефинглар, матбуот конференциялари, турли маданий-маърифий тадбирлар тез-тез ўтказилиб туради. Бу гал ҳам кўплаб сиёсат, жамоат арбоблари, маданият намояндалари Президент Ислом Каримов билан учрашиш учун бу ерга келдилар. Бир пиёла чой устида суҳбат қизиб кетди. Ислом Каримов меҳмонларга Ўзбекистоннинг бугунги ҳаёти, ислоҳотларни амалга оширишдаги ўзига хос йўли, бу борада қўлга киритилган дастлабки ижобий натижалар, мавжуд муаммолар хусусида, юртимиздаги фуқаролараро тотувлик, осойишталик ҳақида гапириб берди.

— Мен бу даврада жуда кўп таниш ва қадрдон чеҳраларни кўриб турганимдан ғоят хурсандман, — деди юртбошимиз меҳмонларга.— Биз бугун мустақил давлатлар фуқароси бўлсак-да, дилларимизни бир-бирига боғлаб турган дўстлик ва қардошлик ришталари узилган эмас. Ташрифдан мақсад ҳам ана шу алоқаларни мустаҳкамлаш, иқтисодий ҳамкорликни йўлга қўйиш, айниқса бу борада мавжуд тўсиқларни бартараф этишдан иборат эди. Биз мақсадимизга эришдик. Давлатларимиз ўртасидаги ҳамкорликнинг янги босқичи бошланмоқда.

Сафар якунланди. Биз ватанга қайтар эканмиз, юртбошимиздан ташриф ҳақидаги фикрларини сўрадик.

— Ўзбекистон бутун дунё аҳли кўз олдида қаддини ростлаяпти, — деди Президент. — Бизни, мустақиллигимизни аввалига унча хуш кўрмаган, тан олгиси келмаган давлатлар билан ҳам бугун тенгма-тенг гаплашяпмиз. Бу — ёш давлат учун жуда катта муваффақият. Мана, Россия билан ҳам икки тенг ҳуқуқли мустақил давлат сифатида музокара ўтказдик. Қолаверса, ҳиссадорлик асосида катта-катта қўшма корпорациялар ташкил этиш, биз Қозоғистон ва Қирғизистон билан барпо этган ягона иқтисодий ҳудудга Россия ҳам қўшилиш истагини билдиряпти. Агар бу амалга ошса, ҳамкорлигимиз йўлидаги кўп тўсиқлар ўртадан кўтарилади, мана шу бепоён минтақадаги бозорларимиз бир-бирини тўлдиради, янада мўл-кўлчилик бўлади.

Россия Федерациясига расмий давлат ташрифи чоғида Президент Ислом Каримовга республика Олий Кенгаши Раиси вазифасини бажарувчи Э. Халилов, Бош вазир А. Муталов, Президентнинг Давлат маслаҳатчилари — ташқи ишлар вазири С. Саидқосимов, А. Азизхўжаев, Бош вазир ўринбосарлари — Б. Ҳамидов, Қ. Ҳаққулов, А. Возненко, В. Чжен ва бошқа расмий кишилар ҳамроҳлик қилди.

Аҳмад ХЎЖА,
ЎзА махсус мухбири.
Тошкент — Москва — Тошкент.

САМИМИЙ ТАБРИКЛАР

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Рамазон ойи муносабати билан йўллаган табригингиз учун чуқур миннатдорлигимни билдираман. Фурсатдан фойдаланиб, Сиз зоти олийларини ҳам муборакбод этаман, турк халқи номидан ва ўз номимдан Сизга соғлиқ, бахт, қардош ва дўст ўзбек халқига тинчлик, фаровонлик тилайман.

Сулаймон ДЕМИРЭЛ,
Туркия Жумҳурияти Президенти.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Рамазон ойи муносабати билан йўллаган табригингиз учун чуқур миннатдорлик изҳор этаман. Туркия Жумҳурияти ҳукумати номидан ва ўз номимдан Сиз зоти олийларига самимий табрикларимни ва энг яхши тилакларимни йўллайман.

Тансу ЧИЛЛЕР,
Туркия Жумҳурияти Бош вазири.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Жаноби олийлари,

Муборак Рамазон ойи муносабати билан табриклаб йўллаган дўстона мактубингизни миннатдорлик билан олдим.

Шу муқаддас ойда сизга сиҳат-саломатлик ва бахт-саодат, қардош Ўзбекистон халқига фаровонлик ва равнақ тилаб Оллоҳи таолодан илтижо қиламан.

Жаноби олийлари, сизга зўр ҳурмат билан,

Фаруқ Аҳмадхон ЛЕГХАРИ,
Покистон Ислом Республикаси Президенти.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Жаноби олийлари,

Рамазон ойи муносабати билан табриклаб ёзган мактубингизни миннатдорлик билан олдим.

Қулай пайтдан фойдаланиб, Сизга сиҳат-саломатлик ва бахт-саодат, қардош Ўзбекистон халқига фаровонлик ва равнақ тилайман.

Жаноби олийлари, Сизга зўр ҳурмат билан,

Беназир БХУТТО,
Покистон Ислом Республикаси Бош вазири.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Азиз Президент жаноблари!

«Ньюмонт Майнинг»даги дўстларингиз Ўзбекистон халқини ва Лина Черязовани Норвегиядаги олимпиадада фристайл бўйича мусобақаларда ажойиб сакраши учун олган олтин медаль билан табриклайдилар. Бу Россиянинг эмас, балки ёш мустақил давлат вакилининг дастлабки олтин медали эканига эътиборни қаратиш лозим.

Бу ғалабанинг аҳамияти жуда катта: агар бизнесчи одамларда ўзаро ҳурмат ва ҳамфикрлик туйғуларини тарбиялаш учун анча вақт ва куч талаб қилинса, Черязова хоним каби спортчилар ўз ватани ва ватандошлари манфаати йўлида ер юзидаги барча кишиларнинг қалбини бир дақиқада ўзига ром қила олади.

Қўшма Штатлардан Ўзбекистон Республикаси халқига яна бир бор самимий табрикларимизни йўллаймиз.

Самимий ҳурмат билан,

Рональд КАМБРЕ,
Вице-президент ва бош ижрочи директор.

Иқтисодий ислоҳот қандай бораётир?

Президентимиз Ислом Каримов Вазирлар Маҳкамасида иқтисодий ислоҳотни амалга оширишга доир кечиктириб бўлмайдиган чора-тадбирлар, чорвачиликни такомиллаштириш ва фермер хўжаликларига зарур шарт-шароит яратиш масалаларига бағишлаб ўтказилган йиғилишда қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш, фермер, шахсий ва ширкат хўжаликларини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш бугунги кунда столзарб вазифа бўлиб қолганини таъкидлади.

Хўш, Андижон вилоятида бу борада қандай ишлар амалга оширилаётир? Вилоят фаоллари йиғилишида ана шу масала муҳокама қилинди.

Вилоят ҳокими Қ. Обидов ва бошқаларнинг нутқларида бу борада муайян силжишга эришилган бўлса-да, қилинадиган ишлар ҳали оз эмаслиги таъкидланди. Айниқса, қишлоқда иқтисодий ислоҳот суст амалга оширилмоқда, бошқарув усуллари бозор иқтисодиётига ўтиш талабларига жавоб бермайди. Жойларда расмиятчилик ҳамон барҳам топмаган. Йигирмага яқин хорижий фирма ва қўшма корхонадан тўрттасигина маҳсулот бермоқда. Чет эл фирмалари ва компаниялари инвестицияларини жалб этишга етарли эътибор берилмаётир. Кўпгина ҳолларда деҳқон жамоалари ва фермер хўжаликларига ёрдам кўрсатишда сансалорликка йўл қўйилаётир.

Йиғилишда халқ хўжалиги барча бўғинлари раҳбарларининг масъулиятини ошириш, кадрларни танлаш, тарбиялаш ва жой-жойига қўйишда талабчанлик зарурлигига эътибор қаратилди.

Республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков йиғилишда сўзга чиқди.

Йиғилишда Ўзбекистон Президентининг Давлат маслаҳатчиси М. Умурзоқов қатнашди.

* * *

Сирдарё ва Бухоро вилоятлари фаоллари йиғилишида ҳам ана шу масала атрофлича муҳокама қилинди.

Гулистонда вилоят ҳокими Ғ. Ҳасановнинг маърузаси тингланди. Йиғилишда Ўзбекистон Олий Кенгаши Раисининг ўринбосари Б. Бугров нутқ сўзлади.

Бухорода вилоят ҳокими Д. Ёдгоров бу борадаги аҳволни рўй-рост таҳлил этиб берди. Йиғилишда республика Бош вазирининг ўринбосари М. Қорабоев сўзга чиқди.

(ЎзА).

НАМАНГАНДА КИМОШДИ САВДОСИ

4 март куни Наманганда амлокни сотиш бўйича республикада биринчи кимошди савдоси бўлди. Очиқ савдога 15 га яқин кафе, ресторан, магазин, ҳаммом, меҳмонхоналар ҳамда қуриб битказилмаган иморатлар қўйилди.

Кимошди савдосига қизиқувчилар орасида республикамиз ишбилармонларидан ташқари хорижий давлатлар савдо-саноат доираларининг вакиллари ҳам бор эди. Бундай кимошди савдолари кейинчалик республиканинг ҳамма вилоятларида ўтказилади.

Намангандаги савдо кечга яқин тугади. **(Кимошди савдосини ўтказиш тўғрисидаги батафсил ҳисобот эълон қилинади).**

(ЎзА).

Тўйхат ўрнида

Ўзбекистон металлургия саноатининг қалдирғочи

1944 йилнинг 5 мартида Ватанимиз тарихига зарҳал ҳарфлар билан битилган муҳим воқеа рўй берди: Ўзбекистон металлургия заводининг 1-мартен печида дастлабки пўлат қуйилди. Мен ўша манзаранинг шоҳиди ва иштирокчиси бўлганман.

...1943 йилнинг баҳори. Мен йўлланма билан металлургия заводига ишга юборилдим. Уруш даври талабига кўра, Ўрта Осиё индустриал институтидаги ўқишни ҳам тўхтатишга тўғри келди. Эртасигаёқ туман комсомол комитетига тўпланган бир гуруҳ йигит-қизлар билан Бекободга жўнаб кетдик.

Ўзбекистон металлургия заводи қурилиши тақир чўл ўрнида, 1942 йилнинг кузида бошланган эди. Одамлар бу ерга жон ато қилди. Уруш даврининг оғир шароитларида автомобиль ва темир йўллар қурилиши бошланди, электр линиялари тортилди, сув олиб келинди, ишчи посёлкаси кенгая бошлади. Айни пайтда механика устахонаси, гараж каби ёрдамчи цехлар қурилиши ҳам авжига чиқди.

Орадан кўп вақт ўтмасданоқ, мартен цехини қуриш ва фойдаланишга топшириш, эритилган пўлатни қолипларга қуйиш ва сўнгра ундан олинган қуймалардан прокат маҳсулотлари ясаш учун мутахассислар кераклиги назарда тутилиб, ўқимишли йигитлардан 74 киши Свердлов вилоятининг Алапаевск металлургия заводига жўнатилди. Бошқалар қаторида мен ҳам шу заводнинг мартен цехида 20 майдан 20 августгача ўқидим ва иш ўргандим. Ковшни бошқарувчининг шогирди малакаси бўйича гувоҳнома беришди.

1944 йил февраль ойининг охирларида мартен печига олов ёқилиб, уни ишга тайёрлашга ҳозирлик кўрилди. Бир неча оғир синовлардан кейин, 5 мартда биринчи ўзбек пўлатини олишга муяссар бўлдик. Ўша дақиқани эсдан чиқариб бўладими? Бу кун — оғир ва машаққатли меҳнат, мамлакатдаги минглаб кишиларнинг ғайрат-шижоати эвазига эришилган ғалаба эди. Бундай нашидада ўзбек элининг ажойиб ёшлари, менинг 18—20 ёшли тенгдошларим Эрали Джахаев (марҳум), Азим Аҳмедов (меҳнат ногирони), Меҳнат Қаҳрамони Ҳофиз Ғаниев (марҳум), Ўзбекистонда хизмат кўрсатган иқтисодчи Иброҳим Ҳусниддинов, ҳозир Чимкент вилоятида ҳуқуқшунос бўлиб ишлаётган фахрий Эдиге Кульмирзин, завод посёлкасидаги энг обод маҳаллалардан бирининг раиси Обиджон Ҳожиматов, Меҳнат Қаҳрамони Асад Эргашев донгдор пўлат эритувчи, меҳнат фахрийси Шерали Ҳамроқулов ва бошқа ўз тақдирини Бекобод металлургия заводи билан чамбарчас боғлаган ўнлаб инсонларнинг улуши беқиёсдир.

Бу корхона урушнинг энг оғир дамларида кўплаб одамларни иссиқ бағрига олди, бошимизни силади, элга қўшди. Урушдан кейинги йилларда ҳаёт йўлимизни белгилашда ғамхўрлик кўрсатди. Бу ерда меҳнатда тобланганлар орасидан кейинчалик таниқли давлат ва жамоат арбоблари, илм аҳллари етишиб чиқди. Шулар қаторида мен ҳам 1955 йили завод фаолиятининг хўжалик ҳисоби мавзусида илмий иш ёзиб, номзодлик диссертациясини ёқлашга муяссар бўлдим.

Ватанимиз металлургиясининг тўнғич корхонаси — Бекобод металлургия заводи қурилган куннинг 50 йиллиги тантаналарига етиб келганимга минг карра шукроналар айтаман.

Абдураҳим ОРТИҚОВ,
Тошкент давлат иқтисодиёт университети «Ишлаб чиқариш ва бизнес иқтисодиёти» кафедрасининг профессори.

Қисқа сатрларда

ҚИЗЛАР ҲУНАРЛИ БЎЛДИ

Элликқалъада Туркиянинг «Язекс» корпорацияси билан ҳамкорликда бунёд этилаётган «Элтекст» тўқимачилик комбинатида хориждан келтирилган дастгоҳлар ўрнатилмоқда. Корхонани шу йил май ойида фойдаланишга топшириш мўлжалланаётир. Янги жамоада ишлаш истагида бўлган 200 нафар қиз касб ўрганмоқда.

Комбинат ишга тушгач йилига 55—60 миллион долларлик маҳсулот тайёрлайди.

◆

ТЎЙ ОЛДИДАН ТЎЁНА

Нукусдаги қозоқ миллий маданият маркази қошидаги «Бес қала» театр-студияси жамоаси «Абай» деб номланган янги асарни саҳналаштирди. Уни томошабинлар қизиқиб томоша қилди. Мазкур асар қозоқ мумтоз адабиётининг улуғ намояндаси Абай Қўнонбоев таваллудининг 150 йиллигига муносиб совға бўлди.

◆

МАҲАЛЛАДА ЗАРДЎЗЛИК ЦЕХИ

ҚАРШИ шаҳридаги Қарлиқ-Боғот маҳалла оқсоқоли Салим Сафаровнинг ташаббуси билан бўшаб қолган эски бино таъмирланиб, зардўзлик цехи очилди. Ҳозир ўттиз нафар қиз-жувон малакали усталар назоратида келин-куёвлар учун либослар, этик ва бошқа пойафзаллар, дўппи, совғабоп буюмлар тикишаяпти.

У. ЭРАЛИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• Эҳтиром

ҲАВАС ҚИЛГАНИМДАН

ШУ ЕРДА ҚОЛИБ ЯШАШГА АҲД ҚИЛДИМ,— ДЕЙДИ ТОЖИКИСТОНЛИК ШАМСИЯ МОМО АБДУЛЛАЕВА.

«Ўтиш даврининг қийинчиликларини енгиш ҳамманинг иши. Агар биз Сиз билан қанчалик бирлашсак, ягона мақсад йўлида сабот билан меҳнат қилсак, дориламон кунлар шунчалик тез келади. Зеро, мамлакат тақдири, фарзандларимиз иқболи, юртимиз келажаги учун ҳаммамиз масъулмиз. Сизнинг муборак қутловингиз бизнинг ана шундай туйғуларимиз муштараклигидан далолат беради».

Юртбошимизнинг бу самимий дил сўзларини етмиш ёшли Шамсия момо Абдуллаева кўзда ёш, ифодалашга сўз камлик қиладиган эҳтирос билан кутиб олди.

Шамсияхон момо асли тожикистонлик. Етти нафар фарзандни тарбиялаб вояга етказган. Қизларидан бири Душанбе шаҳридан Қўқонга келин бўлиб тушган. Шамсияхон момо бундан уч йил муқаддам набираларини кўргани Қўқонга келади. Ўзбекистондаги осойишталик, кишиларнинг бир-бирига меҳрибонлиги, ҳамма жойда бир ёқадан бош чиқариб, янги жамият қуриш йўлида фидокорона меҳнат қилинаётганини кўриб ҳаваси келади. Ана шундай кунларнинг бирида «ойнаи жаҳон» орқали Ўзбекистон Республикаси Президентининг сермазмун нутқини тинглайди.

— Шу кундан бошлаб бу муътабар инсон қалбимдан чуқур ўрин олди,— дейди момо.— Чунки у кишининг ҳар бир каломи эл-юрт ташвиши, Ватан равнақи билан йўғрилган эди. Мақсадлари ниҳоятда улкан ва улуғ — Ўзбекистонни дунёдаги энг ривожланган буюк мамлакатлар қаторига олиб чиқиш. Юзидан доимо нур таралиб турувчи бу юртбошини Ўзбекистонга Оллоҳнинг ўзи етказибди. Азбаройи ҳавас қилганимдан шу ерда яшашга аҳд қилдим. Фарзандларимнинг ҳаммасини уйлаб, жойлаганман. Набираларим, ўғил-қизларим, қондошларим ўзбекистонликларнинг дуойи-жонини қилиб юрибман. Бахтимизга оқил ва одил сиёсат юритувчи, барча халқлар тинч-тотувлиги учун тинмай фаолият кўрсатувчи азиз юртбошимиз саломат бўлсинлар!

Момонинг Ўзбекистон Президенти ва ҳукумати олиб бораётган ички ва ташқи сиёсатни тўла-тўкис маъқуллаб йўллаган мактубида юқоридаги самимий қалб сўзлари ўз ифодасини топган эди.

Яқинда Фарғона вилояти ҳокими, республика халқ депутати Мирзажон Исломов момога Президентнинг жавоб мактубини ва совғасини топширди ва ҳамда ҳур Ўзбекистоннинг тараққиёт йўлидаги зафарли одимларига омад ва барака тилагани учун унга самимий миннатдорчилик билдирди.

Набижон СОБИР,
«Халқ сўзи» мухбири.

Ургут туманидаги Навоий номли жамоа хўжалигида кичик корхоналар ташкил этишга, халқ эҳтиёжи моллари ишлаб чиқаришни кўпайтиришга катта аҳамият берилмоқда. Ҳозирги кунда бу ерда оҳак тайёрлаш, тамаки хомашёсини қайта ишлаш, сопол ва чинни буюмлар чиқарадиган, сутни қайта ишлаш, консерва цехлари ҳамда тегирмон ва мойжувоз ишлаб турибди. Яқин кунларда хўжаликда кунига 800 килограмм нон тайёрлайдиган ва вино цехлари фойдаланишга топширилади.

СУРАТДА: жамоа хўжалиги бошқарувининг раиси Зоиржон Зиёев.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛ олган сурат.

• Бир вилоят хабарлари

ЙИГИРМА МИЛЛИАРД ЧЕГАРА ЭМАС

БУГУНГИ кунда вилоятда икки мингдан зиёд кичик корхона, фирма ва ҳиссадорлик жамияти фаолият кўрсатмоқда.

Уларнинг 60 фоиздан кўпроғи шахсий жамғармалар ҳисобидан ташкил қилинган.

Чет эллик ишбилармонлар билан ҳамкорликда тузилган қўшма корхоналар ҳам анча кўпайди. Уларда йигирма мингдан зиёд киши ишлаётир. Ўтган йили шу корхоналар кучи билан йигирма миллиард сўм-купонлик маҳсулот ишлаб чиқарилган ва хизмат кўрсатилган бўлса, 1994 йилда бу рақам янада ошади.

ХУСУСИЙ МУЛККА АЙЛАНТИРИЛДИ

ВИЛОЯТДА турли бирлашмалар ва ташкилотлар тасарруфидаги мулкларни хусусийлаштириш жадал бормоқда. Бу хайрли иш биринчи навбатда савдо ва умумий овқатланиш тармоқларидан бошланди.

Бугунга қадар вилоят матлубот уюшмасига қарашли 272 та савдо, 123 та умумий овқатланиш ва 23 та ишлаб чиқариш корхоналари бевосита айрим кишиларга хусусий мулк қилиб берилди. Бундан ташқари шу уюшма қарамоғидаги 4115 та хўжалик ва корхонанинг 1933 таси ҳиссадорлар жамиятига айлантирилди.

М. МУЗАФФАРОВ.
«Халқ сўзи» мухбири.

• Ўзбекистон ва жаҳон

ТЎРТ НАФАР БЎЛАЖАК НЕМИС ТИЛИ ЎҚИТУВЧИСИ МАЛАКА ОШИРИШ УЧУН ГЕРМАНИЯГА ТАКЛИФ ЭТИЛДИ

ГЕРМАНИЯ Федератив Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги тўрт нафар ёш немис тили ўқитувчисининг 1994 йилда немис мактабларида тўрт ҳафталик амалий машғулотлар ўтказиш чоғида стипендия олиб туришлари учун пул маблағлари ажратди.

Бу тадбир олий ўқув юртларининг педагогик йўналишдаги немис тили учинчи курс талабалари ёки амалий иш бошлаётган ёш немис тили ўқитувчиларигагина мўлжалланган. Талабгорлар 25 ёшдан ошмаган, немис тилидан яхши ёки аъло билимга эга бўлишлари керак.

Малака оширишга борувчилар Германияда иш ўрганиш чоғида немис мактаб тизими билан танишадилар, ҳозирги немис тилини ўқитишнинг услубий ва дидактик соҳасида тажриба орттирадилар, тил бўйича кўникмаларини такомиллаштирадилар, Германия Федератив Республикаси ҳақида жуғрофий билим оладилар, шунингдек шахсий алоқалар ўрнатадилар. Улардан эса ўз мамлакатлари (яъни Ўзбекистон)га оид жуғрофий мавзуда ахборот ва муаммолар хусусида маълумотлар талаб этилади.

Германиядаги амалий машғулот ўтиладиган жойга етиб бориш ва қайтиб кетиш учун йўл харажатлари жўнатувчи томон (яъни Ўзбекистон) ёки қатнашувчининг ўз ҳисобидан бўлади. Элчихона талабгорларни тест синовидан ўтказиш йўли билан танлаб олади.

Амалий машғулотлар 1994 йил ноябрда бўлади. Буюртмалар элчихонага 1994 йил 10 мартдан кечиктирмай берилиши керак. Элчихона манзили: Ш. Рашидов кўчаси, 15-уй. Телефон: 34-66-96.

САЙЁРАМИЗ САДОСИ

ОСИЁДА ЭНГ ТЕЗ РИВОЖЛАНАЁТГАН ДАВЛАТ

Сингапурда иқтисодий юксалиш даражаси 1993 йилда 9,9 фоизга етган.

Бу сўнгги беш йил ичидаги энг юқори кўрсаткичдир. 1992 йилда ўсиш 6 фоизни ташкил этган эди. Айни кунда 3 миллион аҳолиси бўлган Сингапур Осиё минтақасида энг тез суръатлар билан ривожланаётган давлатлардан биридир.

ДАМ ОЛИШ ЗАРАР КЕЛТИРАЯПТИ

Жанубий Кореяда бир кунлик дам олиш саноат соҳасига 975,3 миллион доллар зарар келтирмоқда.

Шу муносабат билан ҳукумат мамлакатда байрам қилинадиган кунлар сонини қисқартириш ҳақидаги таклиф лойиҳасини кўриб чиқиш учун президентга тақдим этди.

ЎТГАН ЙИЛДАГИДАН КЎП

Ҳиндистон электр саноати маҳсулотлари ва компьютерларни экспорт қилиш ҳажми сўнгги 10 ой мобайнида ўтган йилдагига нисбатан 20,41 фоизга кўпайди.

Экспорт қилинган маҳсулотнинг умумий қиймати 499,09 миллион долларни ташкил этди. Электр саноати маҳсулотлари ва компьютерлар ишлаб чиқаришга ихтисослашган «Тандон груп», «Ай-си-ай-эм» ва «Саха груп» корпорациялари жаҳон бозорида ўз маҳсулотлари билан катта шуҳрат қозонмоқда.

ИШОНЧЛИ ХАРИДОР

Америка Қўшма Штатлари Индонезия билан имзоланган савдо соҳасидаги шартномаларни яна 6 ойга узайтиришга рози бўлди.

Индонезия ана шу муддат ичида Америка бозорига бир неча турдаги маҳсулотларини бож тўловларисиз олиб кириши мумкин. Сўнгги йилларда АҚШ енгил саноат соҳасида Индонезиянинг энг ишончли харидорларидан бири бўлиб қолмоқда.

УЧИНЧИ ЎРИНДА

Шанхай бандаргоҳи хорижий кемаларни қабул қилиш бўйича жаҳон миқёсида учинчи ўринга чиқди.

Ўтган йили порт 10 мингдан ортиқ юк кемалари ва танкерларни, йўловчи ташийдиган лайнерларни қабул қилди. Бандаргоҳга келтирилган юкларнинг умумий ҳажми 176 миллион тоннани ташкил этди.

СОВУҚ УРУШ ДАВРИ ТУГАДИ

Америка Қўшма Штатлари ҳарбий ҳаво, ҳарбий денгиз кучлари ва денгиз пиёдалари қисмларининг заҳирадаги аскарлари сонини шу йилнинг 30 сентябригача 55 минг кишига камайтириш чораларини кўрмоқда.

Бу ҳақда мамлакат мудофаа вазири Уильям Перри баёнот берди. Баёнотда таъкидланишича, бу тадбир совуқ уруш даврининг тугагани билан боғлиқ. 1999 йилгача мавжуд 1 миллион 25 минг ҳарбий зобит ва аскарлар сони 912 минг кишига қисқартирилади. Бу ишлар босқичма-босқич амалга оширилади, деди у ўз баёнотида.

ИҚТИСОДИЙ ТИЗИМ ИШДАН ЧИҚДИ

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти халқаро ҳамжамиятни шу йилнинг 1 июлигача Анголага инсонпарварлик ёрдами кўрсатиш учун 179 миллион доллар маблағ йиғишга чақирди.

Бу ҳақда БМТ бош котибининг расмий вакили Жо Силлс хабар берди.

18 йиллик фуқаролар уруши даврида Анголанинг ижтимоий-иқтисодий тизими бутқул яроқсиз ҳолга келган. Ҳозирги кунда мамлакат аҳолисининг анчагина қисми ёрдамга муҳтож. Кўпгина вилоятларда одамлар очликдан ўлмоқда. Шунинг учун тезлик билан маблағ йиғиш ва Ангола давлатига ёрдам кўрсатиш зарур, дейилади Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг мурожаатида.

МОЖАРОНИНГ ЕЧИМИ — МУЗОКАРА

Македония Греция билан музокаралар ўтказишга тайёр.

Ўтган йили Греция Македонияни тан олмаслигини билдириб, барча музокаралардан бош тортган эди. Яқинда Греция бу давлатга нисбатан иқтисодий жазо чораларини қўллай бошлади. Ҳатто бу чоралар ҳам музокаралар ўтказишга монелик қилолмайди, деб хабар беради Македония ҳукуматининг расмий вакили.

ЕР ҚИМИРЛАДИ

Индонезиянинг жанубий қисмидаги Суматра оролида кучли ер қимирлади.

Дастлабки маълумотларга кўра, ер ости силкиниши рихтер ўлчови бўйича 6,5 баллга тенг бўлган. Натижада 187 киши ҳалок бўлди. 6,8 минг бино шикастланди, 5 та кўприк, ўнлаб километр автомобиль йўллари яроқсиз ҳолга келди. Умумий зарар 358 миллиард рупий деб тахмин қилинмоқда.

ҚУРҒОҚЧИЛИК КАСРИ

Таиланд-Камбожа текширув пунктида бўлиб ўтган отишмада ўғирланган автомобилларни чегарадан олиб ўтишга уринган икки нафар жиноятчи ҳалок бўлди.

Ўтган ҳафта давомида юз берган тўқнашувларда эса 6 контрабандачи отиб ўлдирилган эди. Қурғоқчилик мавсуми бошланиши билан чегара ҳудудидаги дарёлардан ўтиш осонлашди ва автомобил контрабандаси кескин ошиб кетди, деб изоҳлайди аҳволни Таиланд ҳарбий чегара кучлари вакили.

ШИФОКОРЛАР ЭПЛАШОЛМАЯПТИ

Бошқирдистонда хавфли вирусли касаллик тарқалди.

Ҳозиргача шу касалликка чалинган беш киши вафот этди ва вирус юқтирган юзлаб кишилар рўйхатга олинди. Вирус тарқатувчилар майда кемирувчи ҳайвонлар экани аниқланди. Касалликнинг олдини олиш ҳозирча шифокорлар қўлидан келмаяпти.

Бозор иқтисодиёти йўлида

ЭНЕРГИЯ РЕСУРСЛАРИНИ ИСРОФ ҚИЛМАНГ!

Чироқларни беҳуда ёқиб қўйишимиз, иссиқликни исроф қилишимиз сир эмас. Кўп одамлар буни арзимаган ишлар деб ҳисоблашади. Фикримизни ўзгартирадиган пайт келди. Ахир булар — бойлигимиз, бу бойлик талон-тарож қилинаётган экан, тежамкорлик ҳар биримизнинг онгимизга сингмас экан, умумий фаровонлик тўғрисида гапиришга вақт эрта.

Энергетика назорати ишлаб чиқариш корхонаси («Ўзэнергоназорат») мутахассислари ўтказган текширишлар Тошкент кўнчилик бирлашмасида электр қуввати беҳуда сарфланаётганини кўрсатди. Бу корхона электр қувватидан фойдалангани учун 14 миллион сўм-купондан кўпроқ қарздор бўлиб қолгани тасодиф эмас. Шунда ҳам вазиятни яхшилаш тўғрисида бош қотиришмади. Оқибатда яна жарима солинди. Дарвоқе, электр қувватини ортиқча сарфлагани учун 10 баравар миқдорида жарима солинади. Корхоналар, хўжаликлар, хусусий кишилар электр қувватини ўғирлагани, ундан оқилона фойдаланмагани, ортиқча сарфлагани учун жуда кўп жарима тўлашяпти.

Республика раҳбарияти энергия ресурсларидан оқилона фойдаланмай туриб, юксалишга эришиб бўлмаслигини — шу оддий ҳақиқатни ҳар бир кишининг онгига етказиш учун кўп куч сарфлаётгани маълум. Электр қувватини тежаш соҳасидаги чоралар ҳам шу мақсадга қаратилган. Масалан, халқ хўжалигининг энг муҳим тармоқларида, жуда муҳим соҳаларда электр қувватидан фойдаланиш ҳажми ёки лимитлари 1994 йил учун ўтган йилдаги истеъмол ҳажмига қараб белгиланган. Корхоналарнинг бир қисми учун эса лимит ҳажми 5 фоиз камайтирилган.

Бу тадбир маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришга, ишлаб чиқаришни кенгайтиришга ва янгилашга тўсқинлик қилади, деган тахминларни айтишмоқда. Аммо, буларнинг ҳаммаси ҳисобга олинган, ваҳима кўтариш учун асос йўқ. Башарти, электр қувватини белгиланган ҳажмдан ортиқча сарфлаш ўзини оқласа, илмий жиҳатдан асосланган бўлса, ишнинг фойдасини кўзлаб, қанча зарур бўлса, шунча электр қувватини сарфлашни ҳеч ким тақиқламайди. Аммо, ҳамма ҳолларда ҳам тежамкорликка қатъий амал қилиш лозим.

Шу муносабат билан назорат қилувчи идораларнинг иши кўпайди. «Ўзэнергоназорат» бош муҳандиси А. Қодиров шу корхона фаолиятининг асосий йўналишлари ҳақида гапириб, бундай деди: — Ҳозир биз электр ва иссиқлик қувватларини тежаш ишлари самаралироқ бўлиши учун бутун кучимизни сарфлаяпмиз. Бизда ёқилғи-энергетика ресурслари мавжуд, лекин уларнинг анчагина қисми республикамизга четдан келтирилади. Бунинг учун катта маблағ, жумладан валюта сарфланмоқда. Шу боис бизнинг олдимизга умуман, халқ хўжалиги тармоқлари ва ҳар бир корхонада ресурсларни тежаш юзасидан аниқ вазифалар қўйилган. Электр қуввати ортиқча сарфланишига йўл қўймаслик, барча истеъмолчилар белгиланган миқдордан ортиқча ресурсларни сарфламасликлари учун ҳисоботнинг янги шаклини йўлга қўйиш вазифаси топширилган. Бу муаммони ҳал этишнинг бир қанча йўллари мавжуд.

Ҳозирги пайтда бизнинг асосий вазифамиз электр қувватидан фойдаланишдаги нуқсонларни аниқлашдан иборат. Бир неча мисол келтирамиз: Бухоро трикотаж фабрикасида дастгоҳларнинг бекор ишлаб туриши, қисилган ҳавонинг чиқиб кетиши, технологиянинг бузилиши ва бошқа сабабларга кўра 135 минг киловатт-соатдан ортиқ электр қуввати беҳуда кетган, «Андижонкабель» заводида эса 418 минг киловатт-соат электр қуввати беҳуда сарфланган. Бундай ҳолларда йўл йўриқ кўрсатиб, камчиликларни бартараф этиш муддатини белгилаб берамиз, электр қувватидан оқилона фойдаланиш дастурини ишлаб чиқамиз. Шундай ҳам бўладики, деразаларнинг ифлослиги, бунинг оқибатида хоналарни кундузи ҳам чироқ билан ёритишга тўғри келаётганини айтиб огоҳлантиришга мажбур бўламиз.

Ходимларимиз электр билан ёритиш ҳолатини ҳам текширадилар, электр қувватини суиистеъмол қилиш ҳолларини аниқлайдилар, масалан, қишнинг совуқ кунларида ҳам заводда ишлаб чиқарилган, ҳам қўлда ясалган электр иситиш асбобларидан фойдаланишади. Бунинг учун улар айбдор бўлмасликлари ҳам мумкин. Иситишнинг марказлаштирилган тизими орқали уй-жойларни иссиқлик билан таъминлаши лозим бўлган ташкилотлар айбдор. Аммо электр қувватини беҳуда сарфлаётган, уни ўғирлаётган одамлар ҳам бор.

— Абдували Ғаниевич, ҳозир электр қувватидан фойдаланиш ҳақи оширилди.— Рўзғор эҳтиёжлари учун ҳар киловатт-соатга ўн сўм тўланади. Ишлаб чиқаришда эса, 72 сўмгача тўланади. Гапларингизга қараганда, бу чора айрим истеъмолчиларга таъсир қилмаганга ўхшайди, шундайми?

— Корхоналарда, уй-жойларда ўтказилаётган текширишлар электр қуввати сарфининг ҳақиқий манзарасини кўрсатиб беради. Электр қуввати нархи унча қиммат эмас, ундан рўзғорда фойдаланиш учун мақбул даражада. Саноат корхоналарида эса, аҳвол ўзгача. Баъзи корхоналар коммунал ва бошқа хизматлар учун тўланадиган маблағнинг бир қисмини ажратмоқда, бошқалари кўпроқ сарфламоқда. Ана шу харажатларни камайтиришдан моддий манфаатдорлик кўриниб турибди. Лекин технологияни бузиш, энергияни кўп сарфлайдиган машина-ускуналардан фойдаланиш қувватни тежашга имкон бермаяпти. Оқибатда белгиланганидан ортиқча сарфланган киловатт-соатлар учун жарима тўлашга тўғри келаяпти.

Электр қувватини тежаш йўллари кўп. Қувватларни тежаш бўйича ишлаб чиқариш техника марказимиз мутахассислари шу йўлларни излаш билан шуғулланишмоқда.

Ана шу марказ раҳбари В. В. Андрианов сўзларини эшитинг:

— Ўтган йил май ойида Ўзбекистон Республикасини Электр қуввати билан таъминлаш масалалари бўйича 1993—1995 йилларга мўлжалланган ҳукумат дастури қабул қилинди. Энергетика ва электрлаштириш вазирлиги бу дастурнинг асосий ижрочиси этиб белгиланди. Дастурни амалга ошириш ва шу иш билан шуғулланувчи корхоналар ва ташкилотлар фаолиятини мувофиқлаштириш учун махсус комиссия тузилди. Электр қувватини тежаш ишлаб чиқариш лабораторияси негизида бизнинг марказимиз ташкил этилди. Унинг асосий вазифаси — дастурни амалда рўёбга чиқариш, электр қувватини тежаш хусусида ҳукумат ўтказаётган сиёсатнинг моҳиятини ҳар бир корхонага тушунтиришдан иборат. Электр қувватини бошқаларига нисбатан кўп сарфлаётган 25 та вазирлик, идора, катта корхона аниқланди. Биз уларга аниқ режаларни тузишда ёрдам бердик. Биз бевосита корхоналарда иш олиб бориб, электр ва иккиламчи ресурслардан фойдаланиш, энергия сарфи билан боғлиқ жараёнларга мақбул тус бериш йўлларини излаймиз.

— Демак, электр қуввати, иссиқлик қандай ва қаерда сарфланаётганини ўз кўзингиз билан кўрасиз, сизнингча, қандай резервлардан фойдаланилмаяпти?

— Электр қуввати сарфини камайтиришнинг энг муҳим йўли маҳсулотни ишлаб чиқариш учун сарфланадиган қувватни камайтиришдан иборат. Бунинг учун энергия ва ресурсларни тежайдиган технологияларни жорий этиш талаб қилинади. Мисол учун, Тошкент тўқимачилик комбинатини олиб кўрайлик. Бу ерда ишлаб чиқариш учун кўп миқдорда иссиқлик ва электр сарфланади. Комбинатда мутахассисларимиз иш олиб боришди, тавсиялар беришди, ўз таклифларини жорий этишди, шундан сўнг иш юришиб кетди. Шампань виноси заводида, Сирғали ёғочни қайта ишлаш заводида, бошқа корхоналарда ҳам шундай тадбирларни ўтказдик. Ҳамма жойда сезиларли иқтисодий самарадорликка эришилди. Яна бир мисол: Тошкент бинокорлик материаллари комбинатида 200 даражагача иситилган газ қоришмаси ҳавога учиб кетаётган жой бор. У ерда ҳам таклифларимизни айтдик. Ана шу иссиқликдан оқилона фойдаланиш, уни биноларни иситиш учун сарфлаш, шу тариқа қозонхона учун кетадиган ёқилғини тежаш мумкин.

Электр истеъмоли тартибини, электр қуввати сифатининг андозага мослигини таҳлил қилиш бу соҳада ҳам иш кўплигини кўрсатмоқда. Энергияни кўп сарфлайдиган машина-ускуналар, масалан пўлат эритиш печлари ишлаб турган жойларда электр қувватининг сифати, яъни унинг частотаси, кучланиши жуда ёмон. Бир истеъмолчининг ўзи электр қуввати сифатини бузади, бунинг оқибатида бошқалар қийналади.

— Бундай ҳоллардан қутулишнинг усули борми?

— Бор, албатта. Бунинг учун статик конденсаторлар ўрнатиш ҳисобига электр қувватини истеъмол қилиш жараёнини ўзгартириш лозим. Бундай қурилмалар мавжуд бўлса ҳам улар ишлатилмайди ёки бу қурилмалар ночор аҳволга тушиб қолган. Ходимларимиз Тошкент кабель заводи цехларидан бирида электр қувватини автомат билан бошқариш тизимини жорий этишда ёрдам беришди. Шундан сўнг ана шу жараённи изга солиш, яъни истеъмол тартибига қараб, конденсатор батареяларини ишга тушириш мумкин бўлди. Кабелчилар энди мамнун бўлишяпти, чунки электр қувватини истеъмол қилиш билан боғлиқ кўп муаммолар ҳал бўлди.

— «Энергияни тежаш» ва «энергияни иқтисод қилиш» тушунчаларини кўпинча чалкаштириб юборишади, — деб давом этади Валерий Викторович. — Энергияни тежаш — уни иқтисод қилишга қаратилган жараёндир. Энергиядан оқилона фойдаланиш, уни ўғирлашга қарши самарали курашиш шу жараёнга таъсир қилади. Бизда ҳисобга олиш тизимида ҳам катта муаммо мавжуд. Ҳозир республикамизда электр, газ ва иссиқликни ўлчаш асбобларини ишлаб чиқариш учун тегишли чора-тадбирлар кўрилаётгани маълум. Ҳозирча эса, корхоналарга борганимизда бу соҳадаги ишларнинг аҳволи жуда ёмонлигини кўриб турибмиз. Электр қуввати сарфини ҳисобга олишда ҳар ҳолда тартиб бор. Иссиқлик сарфини ўлчайдиган асбоблар деярли йўқ, борлари ҳам тўғри кўрсатмайди.

— Электр қувватидан рўзғор эҳтиёжлари учун фойдаланиш чоғида уни ўғирлаш ҳоллари аниқланмоқда. Бундай ўғриликка қарши қандай курашиш лозим?

— Менинг фикримча, истеъмолчининг қўли етмайдиган ҳисоблаш асбобларини ўрнатиш керак, бундан бошқа йўл йўқ. Хонадонларда электр қувватини тежашнинг жуда катта имкониятлари мавжуд.

Энергияни тежаш билан шуғулланиш — қимматга тушадиган қийин, лекин зарур иш. Ресурсларни тежайдиган технологияларни жорий этишга маблағ қидириб топиш, маҳсулот бирлигига электр қуввати сарфи меъёрини пухта белгилаш керак. Ҳозир бу соҳада рағбатлантиришнинг ҳуқуқий воситалари ишлаб чиқилмоқда. Масалан, агар корхона энергияни тежаш билан жиддий шуғулланса, унга имтиёзлар берилади.

Хуллас, исрофгарчиликка қарши кураш имкониятлари бор. Бу имкониятлардан масъулиятни ҳис этиб тўла фойдаланиш керак.

Г. КОВАЛЬ,
ЎзА шарҳловчиси.

Сизнингча, бир киловатт-соат электр қуввати нима қила олади? Маълум бўлишича, шу қувват ёрдамида беш килограмм пўлат эритиш ёки 40 килограмм кўмир, 33 килограмм нефть қазиб чиқариш, 120 килограмм нон пишириш, инкубаторда 30 та жўжа чиқариш, 10 метр газлама тўқиш, икки жуфт пойабзал тикиш мумкин экан. Бир киловатт-соат электр қуввати ёрдамида жуда кўп турли-туман маҳсулотлар олиш мумкин.

Энди эса, бошқа тусдаги рақамларни келтирамиз: шу йилнинг январида республикадаги 71 та корхона электр қувватини белгиланган ҳажмдан кўп сарфлагани учун жарима тўлади. Жарималар миқдори 100 минг сўм-купондан 10 миллион сўм купонгача етади. Февраль ойида электр қуввати нархи оширилди, демак, ундан тежаброқ фойдаланилиши кутилди. Лекин исрофгарчилик сурункали касалликка айланиб қолганга ўхшайди.

"ТУРОН" бирлаштирув акционерлик тижорат Банки

ТУРОН BANK

"Турон" бирлаштирув тижорат банки 1993 йил сентябрда Ўзбекистон Республикаси Марказий Банки томонидан Банк акциясига дастлабки обуна 500 миллион сўм бўлган очиқ типдаги акционерлик жамияти сифатида қайта рўйхатга олинди.

Банкнинг хизмат кўрсатиш доирасини янада кенгайтириш, пул маблағларининг қимматини таъминлаш мақсадида акциядорлар йиғилиши томонидан иккинчи нусха акцияларига обуна қилиш йўли билан Устав фондини 5 миллиардгача кўпайтириш ҳақида қарор қабул қилинди. Банк томонидан ҳар бирининг қиймати 100 минг сўмлик оддий, номи қўйилган акциялар муомалага чиқарилади. Банк акциялари ҳуқуқий шахслар, шунингдек фуқаро лар ўртасида тарқатилади. "Турон" банки акцияларига Тошкент шаҳар, Абай кўчасидаги 6–уйда обуна бўлиш мумкин.

Бир вақтнинг ўзида "Турон" банкининг Андижон, Бухоро, Наманган, Нукус, Фарғона шаҳарларидаги бўлимларида ҳам акцияларга обуна қилинади. Ўзбекистон республикаси Мелиорация ва сув хўжалигининг корхона ва ташкилотлари Банкнинг йирик акционерлари ҳисобланадилар.

"Турон" Банкининг акционерлари тез хизмат кўрсатиш, Банкдан имтиёзли шартларда кредит маблағлари олишда оддий мижозларга қараганда анча устуникка эга бўладилар.

Халқ хўжалигини маблағ билан таъминлашга аҳолининг бўш турган маблағларини янада кенгроқ жалб этиш мақсадида "Турон" бирлаштирув акционерлик тижорат Банки 1994 йил 1 февралдан бир йилдан ошиқ муддатта қўйилган аҳолининг жамғармаларига тўланадиган

фоиз миқдорини 45 фоизга оширди.

Банк фаолиятининг самарадорлигини "Узаудитбанк" хулосаси томонидан тасдиқланган 1992—1993 йиллар балансидан ҳам кўрса бўлади.

Актив (млн. сўм)

Моддалар номи	1.01.93 йилда	1.01.94 йилда
Марказий банкдаги кредит ресурсларини мувофиқлаштириш Фонди	353.1	4166
Ўзб. р. марказий банкдаги мухбирлик счети	1724.9	9278
Кредит бериш	2247.4	19122
Ҳисобдаги маблағлар	1497	7984
Бошқа дебитор ва кредиторлар	4.3	135
Тез эскирадиган ва қиммати паст бўлган буюмлар, хўжалик ускуналари	59.9	544
Бошқа жойдаги маблағлар	69.5	1098
Жами:	5956.1	42327

Пассив (млн. сўм)

Моддалар номи	1.01.93 йилда	1.01.94 йилда
Устав фонди	110.5	1080
Эҳтиёт фонди	14.8	186
Махсус ва бошқа фондлар	44.3	512
Ҳисоб—китоб счетлари	2454.3	17316
Депозит счетлари ва сотиб олинган кредит ресурслари	1665.2	13206
Ўзб. р. марказий банкдаги мухбирлик счети	119.7	557
Фуқаролар жамғармалари	—	67
Ҳисобдаги маблағлар	1127.7	8072
Бошқа дебитор ва кредиторлар	341.3	162
Келгуси даврлар даромадлари	8.8	71
Йиллик фойда	69.5	1098
Жами:	5956.1	42327

"Турон" бирлаштирув акционерлик тижорат банки Сизни ҳамкорликка таклиф этади.

Манзилгоҳимиз: 700011, Тошкент шаҳри, Абай кўчаси, 6
Телефонлар: 44–04–03, 44–05–06.

СИФАТ

"Сифат" экспериментал лойиҳа-қурилиш бирлашмаси бухгалтерлар ва қуйидаги касблар бўйича малакали ишчиларни доимий ишлаш учун таклиф қилади:

- *пўлат ва темир-бетон конструкцияларини монтажчилари, электр пайвандловчилар, ғишт терувчилар, дурадгорлар, буёқчилар, сувоқчилар.*

Меҳнат ҳақи ишбай-мукофотли.

Қуйидаги манзилгоҳга мурожаат қилинг:

Нукус шаҳри, 85/1,2,57,80 автобусларининг Россия элчихонаси бекати. ***Тел.**: 55-71-10, 55-63-01.*

АҲОЛИ ДИҚҚАТИГА !

Собиқ Иттифоқ жамғарма банки сертификатлари эгаларининг манфаатларини ҳимоя қилиш мақсадида, Ўзбекистон Республикаси жамғарма банки муассасалари томонидан берилган сертификатларни барча жамғарма банклари 1994 йил 1 апрелгача сотиб оладилар. Сертификатлар бўйича компенсация тўловлари ва фоиз даромадлари шартларга асосан тўланади.

Жамғарма банки муассасаларига сертификатларини сақлаш учун топширган фуқаролар ҳам, жамғарма банкларига шу йилнинг 1 апрелгача ўз сертификатлари қийматларини олиш учун мурожаат қилишлари лозим.

1994 йил 1 апрелдан сўнг сертификатлар тўловга қабул қилинмайди.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ЖАМҒАРМА БАНКИ

ДАВЛАТ БИОНАЗОРАТИ ОГОҲЛАНТИРАДИ

Қуйидаги муддатларда тубандаги манзилларда саноатлашган усулда балиқ тутиш таъқиқланади:

- *10 мартдан 31 майгача - Сирдарёда, Амударёда, Айдар-Арнасой кўлларида;*
- *25 апрелдан 10 июнгача - Қорақалпоғистон Республикаси ва Хоразм вилояти сув ҳавзаларида;*
- *16 апрелдан 31 майгача - бошқа сув ҳавзаларида.*

Республика Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси ҳузуридаги давлат бионазорати.

ЖАМОА ВА ДАВЛАТ ХЎЖАЛИКЛАРИ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА !

Ташкилот 1994 йилга ДТ-75 ёки Қозоғистон ва Россиядан чиқадиган бошқа модификациядаги занжирли тракторлар келтириш бўйича шартномалар тузади.

Аккумуляторларнинг маркалари:

6 СТ х 55; 6 СТ х 60; 6 СТ х 75;
6 СТ х 90; 6 СТ х 132; 6 СТ х 190;

Маҳсулотлар қуруқ мевалар, майиз, баргактуршак, сабзавотларни бартер қилиш йўли билан ҳам олинади.

Бизнинг шарт-шароитимиз МДҲ мамлакатлари ўртасида пул алмашлаш қийин кечаётган айни пайтда ҳам барчага қулай ва самаралидир.

Бизнинг маҳсулотларимиз фақат сўм-купонларга сотилади !
Ва фақат пул ўтказиш йўли билан !

Телефонлар: *42-76-17, 42-76-18.*

ЧОРШАНБА ЕВРОПАДА ФУТБОЛ КУНИ ҲИСОБЛАНАДИ

ШУ кунк футбол ўйингоҳларида йирик мусобақалар ўтказилади. Ўтган чоршанбада ҳам Европа кубоклари учун баҳсларнинг навбатдаги босқич ўйинлари бўлиб ўтди. Юртимиз футболсеварлари чемпионлар лигасининг «Спартак» (Москва) — «Барселона» (Испания) жамоалари ўртасидаги учрашувни катта қизиқиш билан томоша қилдилар.

МАЪЛУМКИ УЕФА низомига кўра қитъа кубоги учун баҳсларни усти ёпиқ ўйингоҳларда ўтказиш мумкин эмас. Шунинг учун «Лужники» маъмурияти ўйингоҳи УЕФА талаблари даражасига келтириш учун анча тер тўкди. Фақат ўриндиқларни 400 аскарга қордан тозалатишнинг ўзи 60 миллион рублга тушди, Чунки чемпионлар лигасида қўлга киритилган ҳар бир очко жамоага 300 минг доллар маблағ келтиради. Бунинг уддасидан чиқиш жуда қийин эди. Негаки, «Барселона» таркибида Бразилия футболи «юлдуз»и Ромарио, кучли зарбаси билан дунёга машҳур голланд Рональд Куман, Болгария терма жамоаси сардори Христо Стоичков каби етти-саккизта таниқли футболчилар тўп сурарди-да. Бунинг устига жамоага афсонавий футболчи Йохан Круифф мураббийлик қилаётганди.

Футбол дунёсидаги бу буюк номлар спартакчиларни ўйин бошида ҳақиқатан ҳам довдиратди. Тўпурарлик бобида гроссмейстер Стоичков бундан унумли фойдаланиб, дастлабки дақиқалардаёқ ҳисобни очди. Шундан сўнг москваликлар бирин-кетин навбатдаги хатоликларга йўл қўя бошлашди. Ана шу вазиятда жанубликлар тарбиясини олган ҳамюртимиз Андрей Пятницкий асабларини қўлга ололмади. Жамоадошларга очиқдан очиқ дакки бериб, сергакликка чақирди. Натижада танаффусгача «Барселона» «Спартак» дарвозасига бошқа даҳл қилолмади.

Иккинчи бўлимда Ромарио ҳисобни оширди. Бу сафар иккинчи бўлимга майдонга чиққан спартакчилар фахрийси Радионов ташаббусни қўлга олди. У Пятницкийдан фарқли ўлароқ шахсий намуна кўрсатиб, жамоадошларини олдинга бошлади. Аввалига ўзи жавоб тўпини киритди. Карпин киритган иккинчи гол ҳам айнан унинг ёрдамида амалга ошди.

Расул ЖУМАЕВ,
«Халқ сўзи» спорт шарҳловчиси.

"ТЕХНЕЗИС-ИНФО"

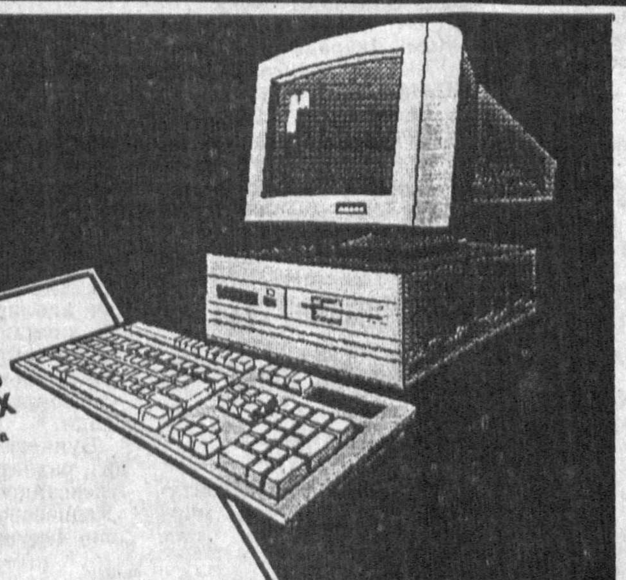

Сизга шахсий компьютерларини шартнома асосида етказиб беришни таклиф қилади:

Шахсий компьютер PC/AT 386/387 SX
386 имконияти 286 баҳосида
950 $

Шахсий компьютер PC/AT 386/387 DX
юқори ишлаб чиқаришли
1150 $

EPSON фирмасини матрик принтерлари
Epson FX-1000 (кенг, 9-игнали) - 350 $
Epson LQ-1070+ (кенг, 24-игнали) - 580 $

TEKNESIS = INFO

тел. 67-25-57
67-04-82
факс 67-85-86

ЭЪЛОН

Янги-Ангрен ДНЭСи қуйидаги мутахассислик бўйича ишга таклиф қилади:

1. ***Қозон-турбина цехида ишлаш учун муҳандис теплотехниклар. Маоши 125-150 минг сўм-купон.***
2. ***Техник теплотехниклар. Маоши 80-95 минг сўм-купон.***
3. ***Автоматик бошқарув тизими мутахассислари. Маоши 125-150 минг сўм-купон.***
4. ***Юқори малакали навбатчи электромонтёрлар. Маоши 100-110 минг сўм-купон.***

Янги-Ангрен ДНЭСи ходимлари иш натижаларига кўра, маошнинг 60 фоизгача мукофот ва 15 фоиз туман коэффициенти оладилар. Иш қувватининг ойлик режаси бажарилса маошнинг 75 фоизи миқдорида қўшимча ҳақ тўланади.

ДНЭС маъмурияти ишга қабул қилинганларни 1 йил мобайнида Нуробод қўрғонидан уй— жой билан таъминлашга кафолат беради. қўрғонда 3 та болалар боғчаси, 2 та мактаб мавжуд.

Янги-Ангрен ДНЭСи кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин.

ЎТГАНЛАРНИНГ ОХИРАТИ ОБОД БЎЛСИН

Енгил саноат моллари ишлаб чиқарувчи уюшма Бошқаруви Андижон трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмасининг Бош директори Ш. Г. Зайнабутдиновга онаси

Робияхон ЗАЙНОБУТДИНОВАнинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги раҳбарияти ва шахсий таркиби Қашқадарё вилояти ички ишлар бошқармаси бошлиғи Ш. Каримовга волидаи муҳтарамаси

Ибохон КАРИМОВАнинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

ҲАВЗИ КАВСАР

ШАНБА УЧРАШУВИ

МИРЗО УЛУҒБЕК ТАВАЛЛУДИНИНГ 600 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

САМАРҚАНД ГЛОБУСИ БРИТАНИЯ МУЗЕЙИГА ҚАНДАЙ БОРИБ ҚОЛГАН?

Самарқанддаги Улуғбек расадхонаси унинг фожиали ўлимидан сўнг дарҳол яксон қилинган, деган фикрни кўпчилик олимлар турад этишади. Агар шундай бўлганида, расадхонадаги глобус ҳозир Британия миллий музейида, мунажжим ишлатган синус-версус (осмон буржларини тўғри ўлчашда фойдаланиладиган асбоб) Берлин музейида сақланмас эди.

Лекин Самарқандда ана шу асбобнинг нусхаси мавжуд экан. Уни марҳум улуғбекшунос олим, физика-математика фанлари номзоди Раҳматилло Ибодов яратган. Олим бундан кўп йиллар муқаддам Берлиндаги ҳамкасблари орқали ўша асбобнинг аниқ чизмаларини олишга муваффақ бўлган. Бугунги кунда расадхона музейининг директори Нодир Акрамовнинг саъй-ҳаракатлари туфайли ушбу нусха кўргазмадан ўрин олаяпти.

Улуғбек глобуси қандай қилиб Британия миллий музейи мулкига айланганлиги ҳақида кўпгина тахминлар мавжуд. Уларнинг баъзиларига кўра, глобус Бобур замонасида Ҳиндистонга олиб кетилган ва кейинчалик Англияга ўтиб қолган. Ҳозирги пайтда расадхона музейида бу глобуснинг ҳам нусхаси бор.

БЕШТА РАСАДХОНА БОБОМИЗ ЧИЗМАСИ АСОСИДА ЯРАТИЛГАН ЭКАН

Ўрта асрлар ва ундан кейинги даврда жаҳоннинг кўплаб мамлакатларида тикланган расадхоналар учун Улуғбек чизмалари асос қилиб олинган, деган фикр анчадан буён мавжуд. Лекин бу нарса илмий жиҳатдан кам шарҳланган.

Яқинда Улуғбек расадхонаси музейи ходимлари Ҳиндистондан бир совға олдилар. Ҳинд олими, Деҳли астрономия марказининг ходими Прохлад Сингх уларга ўзининг янги асарини юборибди. Бу китобда Ҳиндистоннинг беш шаҳри — Деҳли, Жайпур, Матхўра, Варанаси, Ужжайндаги расадхоналар бевосита Мирзо Улуғбек асарлари ва чизмалари асосида бунёд этилганлиги илмий жиҳатдан исботлаб берилган.

СЕКСТАНТНИНГ БИР БЎЛАГИ ТОПИЛДИ

Мирзо Улуғбек юлдузлар ҳаракатини кузатиш учун фойдаланган секстантнинг бир бўлаги қарийб беш аср ўтгач, Самарқанддан топилди. Воқеа бундай бўлган эди. Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллиги муносабати билан археологлар унинг устозларидан бири Фақиҳ Абулайс қабри ёнида қазишма олиб боришганда тасодифан ана шу асбобга дуч келдилар. Олимлар бу нарса Улуғбек расадхонасида ишлатилган секстантнинг бир бўлаги эканлигини аниқлаган бўлсалар-да, аммо унинг қандай қилиб Фақиҳ Абулайс қабри ёнига бориб қолганлиги ҳануз жумбоқлигича турибди.

Музаффар МУҚИМОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

● *Сиз кутган мулоқот: Ёдгор Саъдиев*

САНЪАТКОР ҲАЁТИ ҲАЯЖОН БИЛАН ЎТАДИ

Суҳбатдошимиз — қатор йиллар «Пахтакор» жамоасида тўп сурган, сўнг театр саҳнасида, киноларда, видеофильмлардаги ўзига хос роллари, ижрочилик маҳорати билан халқимиз меҳрини қозонган ажойиб санъаткор Ёдгор САЪДИЕВ.

— Ёдгор ака, «Пахтакор» жамоасини тарк этиб, театр соҳасида фаолият кўрсатишингизга сабаб нима? Ахир омадингиз чопиб М. Қосимов, А. Абдураимов балки Марадона каби жаҳонга танилишингиз мумкин эди-ку?

— Биласизми, 1964—67 йиллари «Пахтакор»да тўп суриб юрган кезларим акам Хайрулла Саъдиевнинг санъатдаги маҳоратини кўриб, менда ҳам театрга иштиёқ туғилди. Шундан сўнг футболни тарк этиб, ҳужжатларни театр ва рассомлик санъати институтига топширдим. Мана, кўриб турибсизки, футболда Марадона бўлмасам ҳам, театрда Ёдгор Саъдиев бўлиб эл назарига тушдим.

— Ўринбой образи шуҳрат келтирган бўлиши мумкин. Аммо мени халққа танитган «Қароқчилар»даги Каримо, «Уйланиш»даги Кочкаров, «Юлдузли тунлар» романидаги Бобур роллари деб ўйлайман.

— Кечирасиз, бобомиз Бобур ролини қачон ижро этгансиз?

— 1983 йилда Ҳамза театрида Бобурнинг йигитлик даврини ўйнаганман.

— Видеофильмларда, театр саҳналарида кўпроқ Гулчеҳра Жамилова билан рол ижро этганингизнинг шоҳиди бўламиз.

— Чунки, Гулчеҳрахон иккимиз бир-биримизнинг феъл-атворимизни жуда яхши биламиз, шу сабаб у киши билан кўпроқ ҳамкорлик қиламан.

— Томошабинлар тилига тушишингизда Турғун Пўлатнинг «Ичкуёв» асаридаги Ўринбойнинг «ҳиссаси» катта фикримча. Ўзингизга қайси ролларингиз кўпроқ ёққан.

— Акангиз Хайрулла Саъдиев билан театрда ёки кинода бирор марта ҳамкорлик қилганмисиз?

— Йўқ, лекин эндиликда биринчи марта Тоҳир Маликнинг «Сўнгги ўқ» фильмида бирга суратга тушяпмиз.

— Санъаткорнинг бўш вақти йўқ дейишади. Сиз ўша йўқ бўш вақтни қандай ўтказасиз?

— Бундай фурсатда оилам, дўстларим даврасида бўлишни хоҳлайман.

— Ижодда гуллаган даврингиз энди келадими, ёки...?

— 1975 йилдан то 85-йилларгача «гуллаб келдим», аммо ҳали ҳам мевасини олганимча йўқ, яъни қилинадиган ишлар кўп, ижод эса ҳали олдинда.

— Устозларингизни эслаб ўтсангиз?

— Носир Отабоев, Сора Эшонтўраевалардан талабалик йиллари жуда кўп нарсаларни ўргандим, театрда А. Гинезбург, Н. Раҳимов, марҳум О. Хўжаев, Б. Йўлдошевлар менга санъатнинг сир-асрорларини ўргатишди, мен улардан бир умр миннатдорман.

— Кўпчилик санъаткор халқига ҳавас билан қарайди, уларга тақлид қилади. Сиз-чи?

— Оддий меҳнаткаш халққа, чунки улар соддадил, кўнглида заррача ҳам кири йўқ инсонлардир. Бундайлар ҳеч қачон, ҳеч кимни алдамаган, ўз орзу-истаклари сари талпиниб яшашган ва яшаб келишмоқда.

— Ёдгор ака, улуғ рус шоири С. Есениннинг шундай тўртлиги бор:

«Болаликдан маълум ҳар одам,
Бола бошидан деган гап тўғри.
Мабодо, мен шоир бўлмасам
Бўлар эдим, безори, ўғри...»

— Сиз артист бўлмаганингизда ким бўлардингиз?

— Барибир санъаткор бўлардим, ҳаммага маълум, ҳатто, футболни ташлаб, шу соҳа йўлини тутганман.

— Биринчи ижро этган ролингиз?

— Театрда 1969 йилда Фаранг элчисини, кинода Ў. Умарбековнинг «Чўли ироқ» фильмида бош ролни ижро этганман.

— Айрим артистлар ижобий ролларни ўйнашни хуш кўришади. Сиз-чи?

— Характерли ролларни.

— Шогирдларингиз ҳақида нималар дея оласиз?

— Тўғрироғи, шунча йил давомида шогирд тайёрлашга улгурмадим, балким, ўзим ҳозир ҳам устозга муҳтождирман, аммо Ф. Матқулов, Ш. Неъматовлар мени ўзларига устоз, деб билишади.

— Томошабин олдида ҳаяжонланмайсизми?

— Ҳалигача ҳаяжондан қутула олганимча йўқ. Ҳар янги асарни саҳнага қўйганда қайтадан ҳаяжон туғилаверади. Менимча, санъаткор халқи умрбод бу «касал»дан қутула олмаса керак.

— Оилангиз ҳақида...

— Иккита фарзандим бор. Ўғлим Ҳабибулло шарқшунослик институтининг 2-босқичида таҳсил олмоқда, каратэ бўйича қорабелбоғ соҳиби, қизим Мунисахон мактабда ўқийди. Оилам Зайлихон маданият институтида дарс беради.

— Фарзандларингизда артист бўлиш истаги туғилса, сиз бунга қандай қараган бўлардингиз?

— Ўзлари хоҳласа, бемалол.

— Бу йилги режаларингиз?

— Эски йилдаги орзуларим 90 фоиз амалга ошди. Режаларим ёш артистлар билан ҳамкорликда бирорта яхши асарни олиб, томошабинлар ҳукмига ҳавола этиш, қандай асар эканлигини ҳозирча айтмайман.

— Самимий суҳбатингиз учун раҳмат.

«Халқ сўзи» мухбири:
Файзулла БОБО ДЎСТ,
суҳбатлашди.

ҲИНДИСТОН ТОВУСИ ҒАЛЛАОРОЛДА

Ибодулла Раббимов Ғаллаорол туманидаги Лалмикор қўрғонида истиқомат қилади. Хўш нима бўпти дейсизми? Шошилманг. У кишининг хонадонида бир бор меҳмон бўлсангиз, бу ердаги мўъжизакор товуслар хиромидан бутун чарчоғингизни унутасиз. Албатта, яна бир бор ташриф буюришга ваъда берасиз.

Ибодулла аканинг кенг ва шинам ҳовлисидаги паррандаларга кўзингиз тушади. Дид билан қурилган товусхонада табиатимизнинг камёб жониворлари ўзларини кўз-кўз қилиб юришибди. Қойил-е, ҳар бир нарсага иштиёқ ва ҳавас керак эканда! Қаранг, Ҳиндистонда яшайдиган қушни Ғаллаоролга олиб келиб парвариш қилишнинг ўзи бўладими?! Йўқ, бу чинакам табиат ошиғининг иши! Гапнинг давомини эшитинг. Ибодулла акани кўргач, товуслар қанотларини кериб ерга текизишди, думини чамбарак қилади. Кўз ўнгимизда камалакнинг етти рангги товлангандек бўлди. Табиат сахийлигини шу қушга келганда аямаган... Унинг ҳар битта пати, кокили, туришлари, юришлари... тасвирлаш қийин. Энг қизиғи, Ибодулла ака товуслар билан бемалол гаплаша олади.

— Қани, қани, куёвдай бир ясаниб берчи! — дейди хонадон соҳиби,

Товус ҳаммани лол қолдириб, жойида айланди. У ёқ бу ёққа виқор билан қарайди, қанотларини тап-тап қилиб ерга уриб қўяди. Ёнида турганларни назар писанд қилмагандай керилади.

— Ана энди келинчак бўл, келинчак...

Товус энди думларини керади. Унинг патлари хонанинг шифтига теккудай бўлди. Тожини ликиллатди... Биз бу ҳолдан лол бўлиб турганда, Ибодулла ака сукунатни бузиб:

— Келажакда уларни кўпайтириш ниятидаман. Модаси ҳар йили 7—8 та тухум қўяди. Насиб қилгани тирик қолади. Яхши қуш бўларкан, гўзаллиги бир тарафу, лекин уйнинг қўриқчиси ҳам экан. Уйга бегона одам келса, вуқурлаб, сайраб огоҳлантиради, — дейди.

Қушларга қараб туриб яқинда бўлиб ўтган бир воқеани эсладим. Тошкентдаги Тельман номли боғда сайр қилиб юрганда товус қафаси олдидаги уч-тўрт кишининг ўзаро гурунги эътиборни тортди. Ажабтовур кийинган кимсалар товуснинг гўшти ҳақида суҳбатлашишарди. Бири ундай деса, бири бундай дерди. Гапнинг авзойидан булар товус гўштини еганлиги аниқ эди. Қалби кўр кимсалар! Қаранг, шунчалар гўзаллик бир луқма учун поймол бўлган. Йўқ! Буни еб бўлмайди. Уни томоша қилиш, фақат ундан завқ олиш мумкин...

Айниқса, бугунги кунларимизда бозор иқтисодини пеш қилиб, турли жониворларга қирон келтирадиганлар кўпайиб қолди. Балиқлар уруғ қўяётган пайтларда овланмоқда, бедана ва какликлар қирилмоқда. Энг ашаддийси, табиат тарозисини тенглаштириб турган жониворлар изсиз йўқолаяпти. Дейлик, ёғоч етишмаётганлиги сабабли лайлаклар уя қўядиган баланд-баланд дарахтлар кесилаяпти.

Чингиз Айтматов хулоса қилганидай, ўз биродаримиз Шохдор она Буғунинг бўғзига пичоқ тортганимизни билмай қолдик. Энг яхши даво деб, ҳар кимнинг гапига кириб типратиканларнинг, нобёб илонларнинг гўштини еб юрган одамлар бор. Фориш ўрмон хўжалиги раҳбари Камол Ибодов шу ҳудудда мавжуд бўлган кўзойнакли илонлар камайиб кетаётганини афсус билан гапиради. Илон овловчилар, кулвор, кўзойнакли илонларни, кобраларни ушлаб ундан қўлбола дорилар тайёрлашмоқда, дейди куйиниб у.

...Ибодулла ака Раббимов хонадонида нафақат товус, балки каклик, бедана сингари сайроқи қушлар ҳам парвариш қилинаяпти. Эрта тонгда унинг какликлари сайрашидан деярли бутун қишлоқ уйғонади...

Пардабой ТОЖИБОЕВ,
журналист.

УСТОЗЛАР СОЗИ ҚЎЛДАН ТУШМАЙДИ

Муқимий номли Ўзбек давлат мусиқали драма театрида республика Маданият ишлари вазирлиги, Халқ ижодиёти ва маданий-маърифий ишлар жумҳурият маркази томонидан «Барҳаёт сиймолар» туркумидан «Ўзбекистон халқ артистлари Ҳожи Абдулазиз Абдурасулов ва Юнус Ражабий асарлари ижрочиларининг республика кўрик-танлови бўлиб ўтди.

Танловда жумҳуриятимизнинг барча вилоятларидан келган хонанда-ю созандалар, мақомчилар дастаси, иштирокчилари қатнашишди.

Кўрик танловда Ҳожи Абдулазиз асарлари ижроси бўйича Самарқанд вилояти, Ургут туманидаги «Бешқарсак ашула ва рақс дастасининг хонандаси М. Саидов, Тошкент вилояти Бекобод тумани бадиий жамоасининг иштирокчиси У. Халилов, Самарқанд вилояти Боғишамол тумани «Шукрона» дастасининг хонандаси Ф. Халиловлар фахрли ўринларни эгаллашди.

Юнус Ражабий асарлари ижроси бўйича ўтказилган танловда эса Андижон вилояти «Гулжамол» мақомчилар дастаси 1-ўринни, Наманган вилояти Задарё тумани бадиий жамоасининг хонандаси А. Мамадалиев II-ўринни, Хоразм вилоят мақомчилар дастаси III-ўринни олишди.

Шунингдек, танловда Юнус Ражабий номидаги мукофот ҳам топширилди.

Файзулла МУРОД ўғли.

ХЎЖАЛИК ИЖОДКОРЛАРНИ ҚЎЛЛАЯПТИ

ТОҒЛИ Олтинсойни ижодкорлар ватани, дейишади. Сурхондарёлик ёш ижодкорларнинг кўпчилиги шу туманнинг «Вахшивор» қишлоғидан. Ҳозир бу ерда ижодкор ёшлар уюшмаси ишлаб турибди. Унинг аъзолари «Ҳайрондара» жамоа хўжалиги маъмуриятидан беҳад мамнунлар. Ўтган йили шу ерлик ёзувчи Меликул Ханжаровнинг ҳикоялар мажмуаси босмадан чиққанди.

Бу йил ҳам «Вахшивор» уюшмаси аъзоларидан 15 нафарининг шеър ва ҳикояларини яхлит тўплам ҳолида чоп этиш мўлжалланмоқда.

Сарф-харажатларни хўжалик ўз зиммасига олди.

НАМАНГАНДАГИ БИРЛАШМА ХАЛҚАРО САВДО КЛУБИ НИШОНИНИНГ СОҲИБИ

Наманганадаги «Электротерм» ишлаб чиқариш бирлашмаси халқаро савдо йўлбошчилари клуби томонидан таъсис этилган махсус нишоннинг соҳиби бўлди.

Маълумки, бу нишон илғор технология асосида сифатли маҳсулот тайёрлаши билан ном чиқарган корхоналарга берилади. Демак жамоа ҳам хорижликлар «тили»га тушибди.

Энди корхона ўз маҳсулотларини бемалол жаҳон бозорига чиқариши, шунингдек сотувдаги буюмларига ўша нишон акс эттирилган тамғани босишлари мумкин. Хорижда эса рақобатчилар бисёр. Нишоннинг яна бир фойдаси — жамоа Халқаро бизнес клуби томонидан чоп этилаётган журналларда маҳсулотини тарғиб қила олади.

Юсуф ҲАМИДОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ҚИШЛАБ ҚОЛГАН ЛАЙЛАКЛАР

Қишнинг айни чилласида, қишлоқдаги гурунгда эшитиб ишонқирамагандим: Турдибой ака деган муаллим Ховос туманининг Исломовул қишлоғида бир жуфт лайлак кўрибди.

Яна кимдир унинг гапини тасдиқлади:

— Мен ҳам кўрдим, Боёвутда. Бир гала бўлиб учиб юрибди.

— Балки балиқчи қушлардир, далага яхоб берганда келадиган,— девдим, улар фикрларидан қайтишмади.

Хуллас, қишлаб қолган лайлаклар ҳақидаги ўша гап узоқ вақт хаёлимдан кетмади. Қайси куни ҳамкасбим, ҳаваскор овчи Қаюм ака Тожибоевни учратиб қолдиму қишлоқда эшитганим ҳақиқат эканлигига инондим. Қаюм ака овдан келаётган экан. Ови бароридан келган чоғи, руҳи тетик. Албатта, ундан лайлаклар ҳусусида сўрадим.

— Тўғри гап,— деди у ҳеч иккиланмай.— Ҳозиргина мен ҳам кўрдим. Мирзаобод туманининг «Деҳқонобод» хўжалигида тўп-тўп учиб юрибди. Биласизку, қуш шайдосиман. Паррандаларни яхши ажратаман. Лайлакни эса бир неча чақиримдан биламан.

Энди ишонмай илож йўқ. Оёқ остида эса қор ғирчиларди. Ажабо, лайлаклар вақтдан адашиб, эртароқ учиб келишдимикин, ёки кузда кетолмай қолишдими?

— Неча йилдан буён овчилик қилиб дала-дашт кезаман, — дейди овчи.— Лекин ҳали қишда лайлакка ҳеч дуч келмагандим. Назаримда, уларнинг кетишига қишнинг эрта тушгани халақит берган. Кексаларнинг айтишича, лайлакларнинг қишлаб қолиши яхшилик, тинчлик ва қут-барака аломати эмиш...

Илоҳи, шундай бўлсин. Дарвоқе, лайлаклар тинчлик ва эзгулик элчиларидир. Эҳтимол, бу жаннат қушларига кузги узоқ йўлда хавотирлар сезилгандир? Эҳтимол, Ўзбекистоннинг беғубор, сокин ва бехавотир осмонини, меҳнаткаш, безавол, бахтли келажак пойдеворини бунёд этаётган ҳокисор одамларини ташлаб кетишга кўзлари киймагандир?... Ниҳоят, мен ҳам лайлаклар билан учрашдим. Ва узун оёқларини қорга ботирган эзгулик қушларига далда берган бўлдим:

Баҳорни ҳам бирга кутамиз, лайлаклар!

Аҳмадали ШЕРНАЗАРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

АМЕРИКАДА ТАҲСИЛ ОЛАДИЛАР

АМЕРИКАнинг «Акселс» ташкилоти фаоллари Қашқадарё ва Сурхондарё вилоятларининг инглиз тилини биладиган мактаб ўқувчилари ўртасида танлов ўтказдидилар. Танлов давомида 18 ўқувчи тўлдирган савол-жавоблар «Акселс» ташкилоти маҳкамасига жўнатилди. Бу ерда танловда ғолибликни қўлга киритган ўқувчиларнинг ишлари қайта ишланиб, беш кишига Америкада ўқишга йўлланма берилади.

Ҳар иккала вилоятдан борадиган 5 ўқувчи республикамиздан танлаб олинган 50 ўқувчи таркибида Америкага бориб, бир йил таҳсил оладилар.

Пўлат ГАДОЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Жим! Даврада гул ўйнар, нур ўйнар, ўйнар кўнгил,
Шаббодада тўлғанган кокилми, нпакларми?!
Ҳар ҳаракат, ҳар имо бири-бирига уйғун,
Рақснинг нури очган — кўнгилми, чечакларми?
Ложувард саройларнинг саҳнаси — унга орзу,
Шуҳрати парвоз этар қарсакларнинг забтида.
Тўйларимиз—байрамдир, даврамизга келса У,
Истиқболи етилгай меҳримизнинг тафтидан.

Даврон АҲМАД олган суратга **Мукаррама МУРОДОВА** ёзган сўз.

БАЛКИ, ЭНДИ ДОРИЛАР КЎПАЙИБ ҚОЛАР...

НАМАНГАН вилоятидаги дорихоналар ва «Медтехника» дўконларида тижорат-воситачи бўлимлар ташкил этилмоқда. Шунингдек, Наманган шаҳрида чет эл валютасига савдо қиладиган дорихона очиш ва доривор ўсимликлар етиштириш учун туман ҳудудидан бир гектар ер ажратиш мўлжалланмоқда.

Тадбиркорларга белгиланган тартибда дори-дармон ва тиббий асбоб-ускуналар келтирилишига рухсат этилди.

Б. ҲУЖАҚУЛОВ.

ТЕРМИЗНИНГ ЎЗ «ОЙНАИ ЖАҲОНИ» БЎЛАДИ

ШАҲАРДАГИ «Орбита-сервис» вилоят техник марказининг янги биноси қад ростламоқда. У ишга тушгач, аҳолига аввалгидек, пулли хизмат кўрсатиш билан бирга «Рекорд-Термиз» русумли оқ-қора ва рангли телевизорлар тайёрлай бошлайди.

Бунинг учун техник марказ раҳбарлари Россиянинг Александровка шаҳридаги «Радиозавод» ишлаб чиқариш бирлашмаси билан ўзаро ҳамкорлик ҳақида келишиб олишди.

Қурилиш ниҳоясига етгач, янги иш билан таъминланган 150 нафар ишчи ойига 100 донадан телевизор ишлаб чиқара бошлайди. Шундай бўлгач, маҳсулот кўпайиб, «сен ол, мен ол», дейдиган кунлар яқинлашса, ажабмас!

Ю. ВОҲИДОВ.

ХАЛҚ СЎЗИ
●
НАРОДНОЕ СЛОВО

● ТЕЛЕФОНЛАР:
маълумот учун 33-07-48;
эълонлар бўлими 32-09-25.
Индекс: 64608.

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.

Бош муҳаррир: Анвар ЖУРАБОЕВ
ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Абдунаби БОЙҚЎЗИЕВ, Эсиргап БОЛИЕВ (масъул котиб, «Халқ сўзи»), Эркин ВОҲИДОВ, Миракмал МИРАЛИМОВ, Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Халқ сўзи»), Лев ПАК (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Людмила ПОРФИРЬЕВА, Қулаҳмад РИЗАЕВ, Александр ТЮРИКОВ (масъул котиб, «Народное слово»), Шавкат ЯҲЁЕВ, Пиримқул ҚОДИРОВ, Муҳаммаджон ҚОРАБОЕВ, Саидаҳрор ҒУЛОМОВ.

● МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — Т. Долиев, навбатчи — Ю. Ҳамидов.

Рўйхатдан ўтиш тартиб № 0001. Буюртма Г — 857. 84742 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А — 2. Босишга топшириш вақти — 21.00

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 5 6 Босишга топширилди 2200.